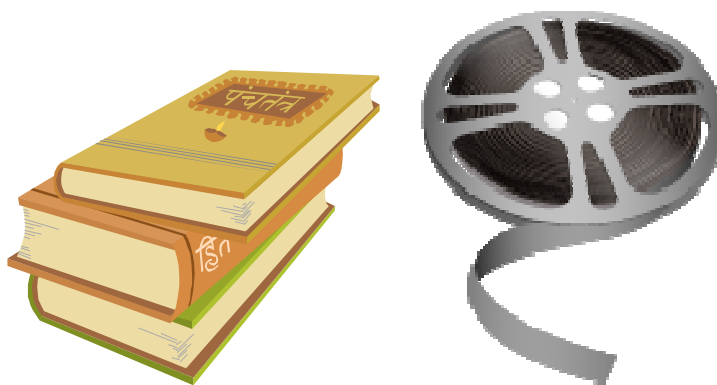

UNIVERSITETET I AGDER

BRUKERSTEMMER I TEKST OG FILM

- et utviklingsprosjekt for å viderefremde brukererfaringer fra mennesker med psykiske lidelser til studenter på helse- og sosialfaglige utdanninger ved universiteter og høyskoler

30.04.10

Prosjektplan
fra

Fag- og forskningsgruppa i psykisk helsearbeid
Fakultet for Helse- og Idrettsvitenskap
Universitetet i Agder
Brukerrepresentant Odd Volden
Førsteamanuensis Inger Beate Larsen

Introduksjon

I mange sammenhenger blir tekster skrevet av brukere av det psykiske helsefeltet ikke gitt stor betydning i vårt samfunn. Dette er norske psykiatrihistoriske bøker eksempler på. Brukerstemmer har ofte blitt utelatt i fortellingene om gamle dagers psykiatri. I tillegg er det mye som tyder på at faktakunnskapen om diagnoser og behandling kan stå i veien for kunnskapen som kommer fra brukerne selv. Derfor har vi fortsatt en vei å gå i forhold til å gi brukere av helse- og sosialtjenestene stemmer, for på den måten å få kunnskap både om hvordan de selv forstår og beskriver psykiske lidelser, og på samme tid få rede på hva de mener om behandling og organisering av tjenestetilbudet. Prosjektet vil derfor løfte fram meningene til mennesker som selv har erfaring med psykiske lidelser, og videreformidle dette til studenter innen høyere helse- og sosialfaglige utdanninger.

Utviklingsprosjektets hovedidé er å kartlegge tekst og film hvor mennesker selv formidler sine opplevelser. Kartleggingen skal resultere i et utvalg av tekster gjort av fagfolk og brukere i fellesskap. Disse tekstene skal danne grunnlag for å utvikle undervisningsmaterieell til bruk innen høyere utdanning.

Bakgrunn og tematikk

Ideen om å starte et utviklingsprosjekt knyttet til brukererfaringer oppsto på Universitetet i Agder (UiA) ved Videreutdanningen i psykisk helsearbeid.¹ I 2000 tok førstelektor Anders J. W. Andersen initiativ til å starte en fag- og forskningsgruppe innen psykisk helsefeltet. Gruppen ble opprettet for å skape et faglig forum der aktuelle problemstillinger, litteratur og forskningsarbeid relatert til ulike praksiser i psykisk helsearbeid kunne diskuteres. Gruppen har et klart fokus på faglig utvikling og forskning innen prosjektets tematikk. I dag ledes gruppa av brukerrepresentant Odd Volden som er engasjert gjennom Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse,² og førsteamanuensis Inger Beate Larsen ved UiA i fellesskap. Gruppen har 10 medlemmer.

Psykisk helsearbeid er et fag i utvikling. Fag- og forskningsgruppen har mulighet og makt til å påvirke denne utviklingen. Vi kan dermed bidra til informasjon om brukernes egne opplevelser og samtidig bidra til at helse- og sosialutdanningene får fokus på psykisk lidende menneskers egne erfaringer. Vi ser dette i sammenheng med statlige føringer fra slutten av 1990-tallet som understreker at brukere av helsevesenets tjenester selv skal være meningsberettigede og delaktige i forhold som angår dem (*St. meld. 25, 1996-1997; Opptrappingsplanen for psykisk helse, 1999-2006/8*). Derfor er brukerstemmer viktig å formidle til studenter allerede før de starter sin yrkeskarriere. Evalueringsrapporter av nevnte planer viser at brukermedvirkning innen det psykiske helsefeltet ikke har kommet dit hen som man ønsket (Helgesen, 2003, 2004, 2006; Sverdrup, Kristoffersen & Myrvold, 2005, 2007; Sverdrup 2007), og da vil sterkere vektlegging av brukererfaringene innen høyere utdanning kunne bidra til å endre dette.

Gruppen ønsker å sørge for at erfaringene til psykisk lidende mennesker blir løftet frem og inngår i kompetanseoppbygging og fagutvikling innen aktuelle høgskole- og

¹ I 2008 startet Universitetet i Agder også mastergradsutdanning i psykisk helsearbeid.

² Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse er opprettet av Helsedirektoratet og er en brobygger i møte mellom erfaringskompetanse og fagkunnskap innenfor psykisk helse. Ved å samle, gyldiggjøre og spre erfaringer og fakta gjøres ny kunnskap tilgjengelig.

universitetsutdanninger. Her er det nødvendig at mest mulig av kunnskapen kommer direkte fra dem det gjelder. Både de voksnes, ungdommens og barnas stemmer blir sentrale. I tillegg mener vi at dersom de skisserte endringene som Sosial- og helsedepartementet la opp til i *Opptrappingsplanen* (1999-2006/8) skal bli til reelle endringer, blir det nødvendig med et undervisningsmaterieell som skaper kunnskap om og interesse slik at kommende yrkesutøvere ser nødvendigheten av å ta brukernes erfaringer i betraktning.

Prosjektets målsetting

Målet er å utvikle undervisningsmaterieell slik at stemmene til psykisk lidende mennesker får plass i bachelor-, videreutdanninger og masterutdanninger innen helse- og sosialfagene ved universitetene og høgskolene i Norge. På den måten vil kommende helse- og sosialarbeidere stå bedre rustet til å forstå og hjelpe mennesker innen det psykiske helsefeltet med utgangspunkt i deres egne forståelser og erfaringer. Dette skal gjøres i nært samarbeid mellom medlemmer i fag- og forskningsgruppa innen psykisk helsearbeid ved Universitetet i Agder, og to personer med brukererfaring. Å gi studenter god undervisning i erfaringsbasert brukerkunnskap vil i neste omgang komme brukerne, som de senere i yrkeslivet vil møte, til gode.

Prosjektets målsetting skal nåes ved:

1. Å kartlegge stemmene til mennesker som gjennom tekst og film har ytret seg om sine erfaringer knyttet til helse og uhelse og deres møter med hjelpeapparatet.
2. Å gjøre et utvalg av disse tekstene som utgangspunkt for å utarbeide undervisningsmaterieell til bruk i høyere utdanning.
3. Å prøve ut materiale ved aktuelle utdanninger ved universitetet i Agder.

Prosjektets målsetning innebærer at medlemmer av fag- og forskningsgruppa har minst to personer med brukererfaring med i arbeidet. Derfor ønsker vi muligheten til å samarbeide med Odd Volden (se vedlegg med CV) i dette prosjektet. Volden er Cand. Paed., har brukererfaring, vært leder i Mental Helse i Vest Agder og et sterkt engasjement i å utvikle bedre tjenester innen det psykiske helsefeltet. Han har skrevet avisinnlegg, fagartikler og bokkapitler om tematikken.

I tillegg ønsker vi et samarbeid med Ingrid Kristine Hasund (se vedlegg med CV). Hasund er dr.art og førsteamanuensis i norsk og engelsk lingvistikk. Hun har erfaring med diskursanalyse av skriftlige, muntlige og visuelle tekster. Hun er også skjønnlitterær forfatter og illustratør. I tillegg er hun bruker og har erfaring fra møtet med det psykiske helsevesen. Noen av disse erfaringene har hun selv uttrykt i skjønnlitterære tekster og bilder. Hasund vil med sin kombinasjon av akademisk kompetanse, kunstnerisk kompetanse og erfaringskompetanse kunne bidra til å oppfylle målsettingen i prosjektet.

Siden psykisk helsearbeid er et fagområde i utvikling, er det også viktig å nevne at gruppa har representanter fra andre utdanningsløp enn videreutdanningene i psykisk helsearbeid og i psykososialt arbeid med barn og unge. Ansatte fra bachelorutdanningene i vernepleie og sykepleie er også representert. Sammen ønsker vi å utvikle det psykiske helsefeltet, og gi et bidrag til at de endringer statlige instanser har lagt opp til formidles på alle nivåer av helseutdanningene.

Fremdriftsplan med mileperler

januar 2011 – desember 2011:	Jan	Feb	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Des
Kartlegging av aktuelle tekster og filmer	x	x	x	x	x	x						
Gjøre et utvalg av materiale							x	x	x	x	x	x
januar 2012 – desember 2012												
Utarbeide undervisningsmaterieill	x	x	x	x	x	x						
Utprøve og evaluere undervisningsmaterieill i undervisningen							x	x	x	x	x	x

Finansiering

Prosjektet ønsker finansiering til å lønne to personer med brukererfaring. Dette ser ut som følger:

Utgifter 2011

Prosjektledelse i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
<u>Drift:</u>	<u>kr. 75 000</u>
Utgifter samlet:	kr. 1125 000

Inntekter 2011

Fra Universitetet i Agder:	kr. 825 000
----------------------------	-------------

Vi søker Stiftelsen Helse- og Rehabilitering om tilskudd til to 30 %
prosjektmedarbeiderstillinger for 2011:

Utgifter samlet:	kr. 1125 000
------------------	--------------

<u>Inntekter:</u>	kr. 825 000
<u>Stiftelsen Helse- og Rehabilitering:</u>	kr. 300 000

Utgifter 2012

Prosjektledelse i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Prosjektmedarbeider i 30 % stilling:	kr. 150 000
Drift:	kr. 75 000
<u>Utgifter samlet:</u>	kr. 1125 000

Inntekter 2012

Søkes Universitetet i Agder:	kr. 675 000
<u>Fra Nasjonalt senter for erfaringskompetanse³</u>	<u>kr. 150 000</u>
<u>Inntekter samlet:</u>	kr. 825 000

Vi søker Stiftelsen Helse- og Rehabilitering om tilskudd til to 30 % prosjektmedarbeiderstillinger for 2012:

Utgifter samlet:	kr. 1125 000
<u>Inntekter:</u>	<u>kr. 825 000</u>
<u>Stiftelsen Helse- og Rehabilitering:</u>	kr. 300 000

Referanser

- Borg, M. og Topor, A. (2007). *Virksomme relasjoner: om bedringsprosesser ved alvorlig psykiske lidelser*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Borg, M. og Kristiansen, K. (2009). *Medforskning: Å forske sammen for kunnskap om Psykisk helse*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Grondin, J., (2002). *Gadamer's Basic Understanding of Understanding*. I: Dostal, R. J. (Red.). *Cambridge Companion to Gadamer*. Cambridge: Cambridge University Press
- Helgesen M, oktober 2003: *Brukerinvolvering i psykisk helsearbeid i kommunene*. NIBR-notat 2003:117.
- Helgesen M, desember 2004: *Brukerinvolvering i psykisk helsearbeid i kommunene*. NIBR-notat 2004:136.
- Helgesen M, juli 2006: *ORGANISERING - for samarbeid og samordning?* NIBR-notat 2006:129.

³ Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse (www.erfaringskompetanse.no) ved daglig leder Hilde Hem sier at hun regner med at det vil bli bevilget penger til prosjektet.

- Helgesen M, mars 2007: *Mange vil ha alt de får, andre vil ikke ha noe. Om brukermedvirkning i psykisk helsetjeneste i kommunene*. NIBR-rapport 2006:21. Sluttrapport.
- Hellesnes J., (1988). *Hermeneutikk og kultur*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Kirkengen, A. L. (2009). *Hvordan krenkede barn blir syke voksne*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Kjeldstadli, K. (1999). *Fortida er ikke hva den engang var. En innføring i historiefaget*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lauveng, A. (2005). *I morgen var jeg alltid en løve*. Oslo: Cappelen.
- Lauveng, A. (2006). *Unyttig som en rose*. Oslo: Cappelen.
- Lauveng, A. (2008). *Arbeidsmaur med gipset hjerte*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Pini, P., (2009). *Multicentric research: Italy, Finland, Norway, England*. (Upublisert).
- Ricoeur, P. (1993). *Från text til handling*. Stockholm/Stehag: Brutus Östlings Fokförlag.
- Szasz, T. (2007). *Coercion as cure. A critical history of psychiatry*. New Brunswick, N. J.: Transaction Publishers
- St.m. nr. 25 (1996-1997). *Åpenhet og helhet. Om psykiske lidelser og tjenestetilbudene*.
- St.prp. nr. 63 (1997-1998). *Opptappingsplanen for psykisk helse 1999-2006*. Endringer i statsbudsjettet for 1998.
- Sverdrup S, Kristofersen L, Myrvold T, september 2005: *Brukermedvirkning og psykisk helse*, NIBR-rapport 2005:6.
- Sverdrup S, Myrvold T, Kristofersen L, mars 2007: *Brukermedvirkning i psykisk helsearbeid: idealer og realiteter*, NIBR-rapport 2007:2. Sluttrapport.
- Sverdrup S, april 2007, Diakonhjemmets Høgskole: Syntese om brukermedvirkning.
- Taylor, C., (2002). Gadamer on the Human Sciences. I: Dostal, R.J. (Red.). *Cambridge Companion to Gadamer*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Topor, A. (2003). *At komme sig efter alvorlige psykiske lidelser*. København: Hans Reitzel Forlag.
- Topor, A. (2006). *Hva hjelper? Veier til bedring fra alvorlige psykiske problemer*. Oslo: Kommuneforlaget